

# Landbouwpartijen komen met crisisplan aan vooravond Mestdebat

Ongetwijfeld bent u de afgelopen weken aangesproken door boerenorganisaties en door verontruste, soms zelfs radeloze, boeren. Wij hebben gemerkt hoezeer de ernst en urgentie van de mestafzetcrisis ook bij u op het netvlies staat. Onze dringende oproep aan alle partijen is om donderdag 25 april tijdens het belangrijke Mestdebat **steun** uit te spreken voor het hierna omschreven crisisplan van de sector.

We zijn in de bizarre situatie terecht gekomen dat, als overheid en sector niets doen, duizenden bedrijven de komende jaren terecht komen in een koude sanering. Juist de door de overheid en samenleving zo gewaardeerde kringloopbedrijven worden het slachtoffer. Dat is onaanvaardbaar, zeker omdat deze bedrijven volgens wetenschappelijke onderzoeken [aan de normen van waterkwaliteit voldoen](#).

## Plan van Aanpak

Nu niets doen is geen optie. Wij stellen het volgende pakket aan direct werkende maatregelen voor:

- Om als onderdeel van de verlenging van de derogatie en in lijn met de brief van de minister het **percentage afoming van buiten familieverband verhandelde fosfaat-rechten in de melkveehouderij te verhogen naar 30%**. Gelet op de ernst van de situatie achten wij dit onontkoombaar. Voor wat betreft de impact op jonge melkveehouders gaan we hierover separaat het gesprek aan. Deze maatregel is afhankelijk van de omvang van de handel, zeer effectief. Voor de korte termijn levert de maatregel beperkt resultaat op.
- **Verlaging eiwitgehalte** in het koeienvoer zal door de sector (melkveehouders en verwerkende industrie) op zo kort mogelijke termijn worden gerealiseerd, geborgd en gemonitord. De zuivelindustrie zal hier als afnemer zijn verantwoordelijkheid nemen door dit te borgen. De zuivelindustrie onderzoekt mogelijkheden om dit te stimuleren. Dit is een maatregel die direct zeer effectief is.
- De gezamenlijke melkveehouderijorganisaties hebben een jaar geleden de verwachting uitgesproken dat er een geleidelijke daling van het aantal stuks melkvee zal optreden, oplopend tot 15-20% in 2035. **Gelet op de huidige crisis is het voorstel om via een tijdelijke noodmaatregel van tenminste twee jaar, in afwachting van de implementatie van innovaties zoals Renure, een versnelde daling van het stuks melkvee te realiseren in 2025/2026**. Het voorstel is dat melkveehouders die vrijwillig aan een versnelde reductieregeling meedoen, een nader in te vullen jaarlijkse vergoeding krijgen (premie/bonus per dier). Daarenboven worden zij naar rato van hun bijdragen ontzien bij een mogelijke korting op de fosfaatrechten, die in 2027 krachtens de Meststoffenwet op de sector afkomt vanwege de verlaagde Nationale Mestplafonds. Gelet op de specifieke situatie in de biologische sector, als een van de oplossingsrichtingen met een forse ambitie en zelfs een tekort aan mest, moet met deze sector apart werkbare afspraken worden gemaakt. Deze maatregel heeft de potentie op korte termijn zeer effectief te zijn.
- Uit [onderzoek](#) is gebleken dat er niet-benutte **mestverwerkingcapaciteit** is. Deels bestaande installaties zijn onderbezet, deels vergunde installaties zijn nog niet gebouwd. Met goede regie is hier nog winst te boeken en kan er op korte termijn beperkt effect worden behaald.
- De minister kondigt in zijn brief een nieuwe brede opkoopregeling aan. Om als veehouderij sterker uit de crisis en transitie te komen is het beter om – ook ter ondersteuning van het

maatregelenpakket – een **Brede Regeling Structuurversterking** te introduceren, die een breed scala aan mogelijkheden biedt. Het gaat daarbij niet alleen om een regeling die groots wordt aangekondigd met inschrijvingen, maar juist om een faciliteit waarbij de grond van opgekochte bedrijven gebiedsgericht wordt ingezet voor versterking en verduurzaming van de land/-tuinbouw. Een stevig budget voor het ANLb is daarbij flankerend van groot belang.

Bovenstaande maatregelen zijn nodig in deze ernstige crisis. Ze zijn ook zeer vergaand en ingrijpend voor de sector. Toch zijn ze niet toereikend.

### **Europese overgangsregeling vereist**

Wij hebben de voorstellen van de minister en onze aanvullende voorstellen doorgerekend op hun effectiviteit voor de komende twee jaren. Hoewel bovenstaande voorstellen vergaand en ingrijpend zijn, hebben ook zij uiteindelijk onvoldoende effect op de mestmarkt. Er blijven heel veel boeren die hun mest niet geplaatst krijgen en de mestafzetkosten blijven hoog.

Onze conclusie: er is geen afdoende oplossing zónder een overgangsregeling waarin in Nederland tot eind 2027 op grasland 230 kg stikstof per hectare uit dierlijke mest mag worden geplaatst.

- Nederland zou daarom bij de Commissie formeel moeten aantekenen dat de gevolgen van het huidige afbouwpad en de daaraan verbonden stapeling van regels en voorschriften zó disproportioneel zijn voor de sector, dat uitvoering praktisch onmogelijk is. Wij kunnen ons niet voorstellen dat, gelet op de aard van de crisis, de Europese Commissie hier geen begrip voor heeft.
- Het kabinet zou niet met een inspanningsverplichting, maar met een robuuste resultaatverplichting op pad moeten worden gestuurd. Deze resultaatverplichting willen wij als sector stutten door bovenstaande pijnlijke maatregelen evenzo als vorm van resultaatsverplichting voor onze rekening te nemen. Wij gaan ervan uit dat de minister, met het crisispakket dat de sector voorstelt en gesteund door een robuuste meerderheid van de Tweede Kamer, de Europese Commissie aan zijn zijde zal vinden.

Wanneer het voorgestelde plan niet wordt aanvaard, kan Nederland er in geval van nood voor kiezen om dergelijke Overgangsregeling eenzijdig in te voeren, in samenhang met de uitvoering van de resultaatsverplichtende inspanningen van de sector en keten. Een mogelijk juridische procedure met de Europese Commissie biedt in dit geval absoluut kansen wanneer het argument van het proportionaliteits-principe wordt opgevoerd. Echter, met het voorgestelde ingrijpende maatregelenpakket dat we voorstellen ontstaat een geheel nieuwe situatie voor wat betreft de verhouding met de Europese Commissie. Wij achten het ondenkbaar dat de Commissie Nederland niet de helpende hand toereikt.

### **Meer fundamentele oplossingen**

Op fundamenteel niveau vinden partijen tenslotte dat tijdens de geplande Europese evaluatie van de Nitraatrichtlijn kritisch moet worden gekeken naar de vraag of het realistisch is om, gelet op de grote klimatologische en landbouwkundige verschillen, voor alle Europese landen eenzelfde regime af te spreken. Ook de beslissing van Nederland zelf om het hele land als kwetsbaar gebied te definiëren, kan door Nederland bij een nieuw Actieprogramma Nitraat worden aangepast.

### **Ondertekenende partijen:**

